

ORTAÖĞRETİM PSİKOLOJİ

1. Ünite

1. Psikoloji yürüme, konuşma, gülme gibi davranışların yanı sıra düşünme, üzülme, hayal kurma gibi davranışları da inceler.

Verilen açıklamayı doğru olarak yansıtan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoloji hem doğrudan hem de dolaylı olarak gözlenebilen davranışları inceler.
B) Psikoloji insanı toplumdan soyutlayarak ele alan bir bilim dalı değildir.
C) Psikoloji, diğer bilim dalları gibi deneye ve gözleme dayanır.
D) Psikoloji hayvanları da inceler fakat esas konusu insandır.
E) Psikoloji zihinden geçen bilinç olaylarını inceler.

2. Psikoloji tez ödevi için konu araştıran Pelin akıllı telefonundan saatlerce internette gezinmiş, sosyal medyada kendisi gibi konu araştıran arkadaşlarıyla yazışmış, uzmanlarla mesajlaşmış ancak istediği gibi bir araştırma konusu bulamamıştır. Bunun üzerine günde 8 saatten fazla akıllı telefonuyla zaman geçirdiğini, akıllı telefonundan uzak kalırsa kaygıya kapıldığını fark etmiş ve bu kaygılanmanın sosyal medya hesaplarına girememekle birlikte geliştiğini düşünmeye başlamıştır. Bunun üzerine telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştırmaya karar vermiştir.

Pelin'in araştırma konusundaki telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

A) Deney grubuna
B) Kontrol grubuna
C) Pozitif korelasyona
D) Katılımlı gözleme
E) Bağımsız değişkene

3. Öğretmen psikoloji biliminin konusunu işledikten sonra psikolojinin sosyoloji, felsefe gibi alanlarla farklılığına vurgu yapmak için öğrencilerine bir kontrol listesi dağıtır. Öğrenciler psikolojinin alanına giren sorulara doğru (D), girmeyenlere yanlış (Y) cevabını yazacaktır.

KONTROL LİSTESİ	DOĞRU	YANLIŞ
I. Medyanın popüler kültür oluşumunda etkisi var mıdır?		
II. Bireyin teknolojik eğilimleri internet kullanım biçimini etkiler mi?		
III. İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?		
IV. Akranlarla kurulan sağlıklı ilişkiler akademik başarıyı etkiler mi?		

Buna göre kontrol listesindeki "doğru" **değeri alan maddeler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) I ve III.
E) II ve IV.

4.
- Öğretmenler öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebileceklerini anlamak için psikoloji dersleri alırlar.
- Hâkimler ve savcılar karar verirken suçluların içinde bulundukları durumu göz önünde bulundurarak karar verebilmek için psikoloji öğrenirler.
- Doktorlar hastalarla daha sağlıklı ilişkiler kurarak doğru teşhisler koyabilmek için psikoloji öğrenirler.
- Anne babalar ise evlatlarının gelişim süreçlerini en sağlıklı biçimde geçirebilmelerini sağlamak için psikoloji öğrenirler.

Bu örneklerle psikolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmak istendiği söylenebilir?

A) Bir doğa bilimi olduğuna
B) İnsanı ilgilendiren her alanda uygulanabileceğine
C) En önemli bilim dalı olduğuna
D) Meslek edinmede önemli bir yeri olduğuna
E) Deney ve gözleme dayandığına

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

5. Bir rehber öğretmen kaygı düzeyinin üniversite sınavındaki başarıyı düşüreceğini öngörerek öğrencilerine beşli likert tipi bir kaygı ölçeği uygulamaya karar vermiştir. Kaygı düzeyi yüksek olan öğrencileri tespit edip onlarla bire bir görüşmeler yapmayı amaçlamaktadır.

Buna göre öğrencilerin kaygı düzeyinin tespit edilmesi psikolojinin aşağıdaki ölçütlerinden hangisine yöneliktir?

A) Gözlemlenebilirlik
B) Ölçülebilirlik
C) Tahmin edilebilirlik
D) Açıklanabilirlik
E) Tanımlanabilirlik

6. Psikoloji bölümünde akademisyen olan Ayşe, lise öğrencilerinin öz güven düzeyleri ile beden algıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla bir lisede ölçek çalışması yapmaktadır. Bu çalışma sırasında sınıftaki bir öğrenci ile arasında geçen diyalog şöyledir:
Öğrenci: İsmimizi yazacak mıyız?

Ayşe: Hayır isim belirtmenize gerek yok.

Öğrenci: Kimin ne cevap verdiğini nereden bileceksiniz?

Ayşe: "Psikoloji sizlerin verdiği özel cevapların gizliliği konusunda hassastır." diyerek öğrencilerin ölçek maddelerini samimi şekilde cevaplamalarına katkıda bulunmuştur.

Bu diyalogda psikolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmaktadır?

A) Etik değerlere önem vermesi
B) Ölçülebilir olgulara yönelmesi
C) Deney ve gözleme dayanması
D) İnsan davranışları hakkında genel yargılara varmaya çalışması
E) Bireyleri yönlendirmeye çalışması

7. Kemal Öğretmen "Psikolojinin Alt Dalları" konusunu pekiştirmek amacıyla öğrencileri gruplara ayırmış ve her grubun kendisine düşen psikoloji alt dalını tanıtıcı bir kart hazırlamasını istemiştir. Menekşe'nin grubuna ise "Gelişim Psikolojisi" çıkmış, Menekşe ve arkadaşları gelişim psikolojisini tanıtmak için araştırmalara başlamışlardır.

Buna göre Menekşe ve arkadaşlarının hazırladığı kartlarda aşağıdaki ifadelerden hangisinin bulunması doğru olur?

A) İnsanın toplum içindeki davranışlarını konu alır.
B) Ruhsal bozukluklar ve davranış bozuklukları üzerine çalışmaların yapıldığı alandır.
C) Algılama, dikkat, bellek, dil, düşünme gibi zihinsel süreçlerin incelendiği alandır.
D) Döllenmeden ölüme kadar devam eden ruhsal, bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişmeleri inceleyen alandır.
E) İnsan davranışlarını anlamak için deneysel yöntem ve tekniklerle araştırmaların yapıldığı alandır.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

8. Esra Öğretmen psikoloji dersinde konuyu öğrencilere daha iyi kavratmak için materyal hazırlamaya karar verir ve aşağıdaki gibi kartlar hazırlayarak derse getirir.

Psikoloji insan davranışlarını anlamak için hayvan davranışlarını da inceler ve bu bakımdan zoolojinin verilerinden yararlanır.

Genetik bilimi organizmanın yaratılış şifrelerini ve özelliklerini araştıran, bu özelliklerin sonraki nesillere aktarıldığını ortaya çıkaran bilimdir. Psikoloji bilimi özellikle zekâ ve kişilik konularını açıklarken genetiğin verilerinden faydalanır.

Antropoloji insanın kökenini ve kültürel özelliklerini araştıran bilimdir. Psikoloji insan davranışlarını anlamak için antropolojinin verilerinden yaralanır.

Sosyoloji; toplumu, toplumsal yapıyı ve bu yapıda meydana gelen değişmeleri inceler. İnsan davranışlarını, içinde yaşadığı toplumun birimlerinden bağımsız olarak düşünmek imkânsızdır.

Fizyoloji insan organizmasının yapısında bulunan iç salgı bezleri ve iç organların işleyişini araştıran bilim dalıdır. İnsan davranışları üzerinde iç salgı bezlerinin etkisi büyüktür.

Biyoloji organizmanın yapısını, canlıyı oluşturan hücre, doku ve organları, sistemleri ve bunların birbirleri ile olan bağını nedensellik ilişkisi içinde inceler. İnsan davranışları, onun biyolojik özellikleri ile ilgili olduğundan psikoloji bu bilgilerden yararlanır.

Kartlar incelendiğinde Esra Öğretmen'in, aşağıdaki konulardan hangisine hazırlık yaptığı düşünülebilir?

A) Psikolojinin çalışma alanları
B) Psikolojinin ilişkili olduğu bilim dalları
C) Psikolojinin alt dalları
D) Psikolojinin temel süreçleri
E) Ruh sağlığının temelleri

9. Davranışçı yaklaşımın kurucusu olan John Watson'a göre psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlar olmalıdır. Watson'a göre gözlenemeyen içsel olaylar objektiflikten uzaktır. Psikolojide bir bilim olacaksa subjektif değil, objektif verilerden hareket etmelidir.

Buna göre John Watson'a göre aşağıdakilerden hangisi psikoloji bilimine bir veri <u>olamaz</u>?

A) Köpeği gören çocuğun annesinin arkasına saklanması
B) Bir kişinin yağmurda ıslanmamak için hızlıca yürümesi
C) Almanya'ya giden kişinin Almanca öğrenmesi
D) Kırmızı ışık yanınca arabaların durması
E) Öğrencinin anlamadığı konuları öğretmenine sormaya utanması

10. Doğal gözlem psikolojinin sıklıkla kullandığı, araştırmacının olaya hiçbir etkide bulunmadan olanı olduğu gibi doğal ortamında incelediği bir yöntemdir.

Bu açıklamaya göre veri toplayan bir psikolog, aşağıdakilerden hangisinde doğal gözlem yapmıştır?

A) Matematik sınavında sınıfta 40 dakika boyunca öğrencilerin davranışlarını izlerken
B) Okul bahçesinde oynayan 1. sınıf öğrencilerini odasının camından izlerken
C) Patronuyla sorun yaşayan bir çalışanla görüşme yaparken
D) Sınav kaygısı yaşayan lise öğrencisine kaygı testi yaparken
E) Sınıf arkadaşları ile sorun yaşayan Aslı'nın ailesi ile görüşürken

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

11. Bir insan on yaşına girince
Gonca güldür henüz açılır
On beşinde güzelliğin çağıdır
Yirmisinde gözetir işini kârını
Zincirlerini koparmış aslana benzer
Yirmi beşte bıyıklar burulur
Otuzunda akan sular durulur
Ellisinde insanlara bel bağlar
Elli beşte sızı iner dizine
Altmışında duman çöker gözüne
Altmış beşten sonra beller bükülür
Bütün damarlardan akan kanlar çekilir
Gel gel diye toprak çağırır
Şimdi geldi geçti yalana benzer…

Bu dizeler psikolojinin aşağıdaki alt dallarından hangisi ile örtüşmektedir?

A) Klinik psikolojisi
B) Bilişsel psikoloji
C) Deneysel psikoloji
D) Gelişim psikolojisi
E) Sağlık psikolojisi

12. Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını inceleyen bir bilim dalıdır. Psikolojinin öncelikli amaçları insan davranışlarını anlamak, tanımlamak, önceden tahmin etmek ve davranışları kontrol altına almaktır. İnsan davranışlarını anlamak için deneyler de yapmak gerekebilir. Psikoloji bilimi bu deneyleri önce hayvanlar üzerinde yaptıktan sonra insana ait bilgilere ulaşmaya çalışır. Ama bunu yaparken de insanı hayvanlarla ve tek başına değerlendirmek yanlış olur. İnsanın diğer insanlarla beraber yaşadığını unutmamak gerekir. Çünkü bireyler davranışların çoğunu diğer insanlardan (aile, arkadaş gibi) öğrenmektedir. Bununla birlikte insan yaşadığı doğal çevrenin fiziksel koşullarında da etkilenmektedir.
Bu bilgiler doğrultusunda psikolojinin;

I. zooloji,
II. coğrafya,
III. sosyoloji,
IV. antropoloji,
V. tarih

bilim dallarından hangisiyle işbirliği yapması gerekir?

A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) I ve III.
D) I, II ve III.
E) I, IV ve V.

13. Eğitim psikoloğu öğrencilerle yaptığı görüşmede şu hatırlatmalarda bulunur:

- Satranç oyunu konusunda yüksek derecede güdülenmek yararlı değildir. Arkadaşınızla satranç oynayacağınız zaman bunu hatırlayın. Kazanıp kaybetmenin önemli olmadığı durumlarda daha iyi satranç oynayacağınızı unutmayın.
- Bahçeyi ya da evi temizlemek gibi daha az dikkat isteyen işlerde ise güdülenme derecesinin yüksek oluşu, işin daha çabuk ve daha iyi yapılmasına yol açar.

Buna göre eğitim psikoloğu öğrenci başarısı konusunda aşağıdakilerden hangisini önermiş olabilir?

A) Ebeveyn denetiminde ders çalışarak başarınızı artırabilirsiniz.
B) Yüksek düzeyde güdülenerek başarınızı yüksek tutabilirsiniz.
C) Derslerinizi büyük bir heyecan içinde anlamaya çalışırsanız, başarı düzeyiniz daha yüksek olacaktır.
D) Sakin bir tutum içinde çalışır ve sınavdan alacağınız puanı düşünmezseniz başarınızı artırabilirsiniz.
E) Düşük düzeyde kaygı duyarak öğrenmeyi kolaylaştıramazsınız.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

14. Psikolojinin çeşitli uzmanlık alanları arasında;

- Fizyolojik psikoloji; biyolojik süreçlerle davranış arasındaki ilişkiyi inceler.
- Kişilik psikolojisi; bireyin kendine özgü davranış, düşünme ve duygu biçimiyle ilgilenir.
- Sosyal psikoloji; birey-toplum etkileşimini inceleyen psikoloji dalıdır.
- Bilişsel psikoloji; bellek, algılama, düşünme, hatırlama ve unutma, problem çözme gibi bilişsel süreçlerle ilgili araştırmalar yapar.
- Eğitim psikolojisi; "Hangi konu kime nasıl öğretilir?" sorusu ile ilgilenir.

ÖRNEK OLAY

Ahmet Bey her sabah olduğu gibi saat 6.15'de uyandı. Uyanır uyanmaz 1 bardak soğuk suyu içmek huyuydu. Suyunu içti ve çay suyu koymak için mutfağa yöneldi. Sabah kahvaltısında doktoru şeker, un ve yağdan uzak durmasını ısrarla bildirmiş olmasına rağmen, "İyi bir sabah kahvaltısı yapamazsam, hayat mı derim ben buna!" diyerek, canının istediği gibi yemeye devam etti. İşine gitme için 7.15'de otobüs durağına gitti ve her gün bindiği otobüse bindi. Artık tanıdığı otobüs şoförü ile selamlaştı. Çalıştığı şirkete giderken, bugün yapması gereken görüşmeleri hatırladı. Lisede okuyan büyük oğlunun fizik öğretmeni ile bugün görüşmesi gerektiğini düşündü ve daha önceden müdüründen bu görüşme için izin istemediği için hayıflandı.

Bu olayda uzmanlık alanlarından hangisine bir örnek <u>bulunmamaktadır</u>?

A) Fizyolojik psikoloji
B) Kişilik psikolojisi
C) Sosyal psikoloji
D) Bilişsel psikoloji
E) Eğitim psikolojisi

15. Psikolojinin gelişim serüvenine bakıldığında çeşitli yaklaşımlar göze çarpar. Bu ekollerden birinin görüşü şöyledir:

"İnsan davranışları yalnızca uyarıcı tepki ilişkisi ile açıklanamaz. Zihin; uyarıcı tepki ilişkisinin etkileşiminden daha fazla bir şeydir. Öğrenme, anlama, bellek, algı gibi süreçler uyarıcı tepki bağının ötesindedir. Çünkü zihin aldığı bilgileri yeniden düzenler, bağını kurar, yapılandırır."

Bu parçada açıklanan psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlardır." diyen davranışçılık
B) "Deneysel çalışmalardan çok insanın bilinç ve bilinçaltının incelenmesi gerekir." diyen psikodinamik yaklaşım
C) "İnsanın davranışları karmaşık sinirsel süreçler tarafından yönetilir." diyen biyolojik yaklaşım
D) "Bütün, parçaların toplamından ibaret değildir ve daha büyük anlamlar içerir." diyen geştaltçılık
E) "Psikolojinin konusu insanın dünyayı tanıma ve anlamaya yönelik zihinsel etkinlikleridir." diyen bilişsel yaklaşım

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

16. Psikolojinin konusuna giren bazı kavramlar ve bu kavramlara ilişkin göstergeler şöyledir:

Kavram	Göstergeler
Nezaket	Gün içinde "lütfen" ve "teşekkür ederim" deme sayısı
Hafıza	Kelimelerden oluşan bir metin okunduğunda, akılda kalan kelime sayısı
Uykusuzluk	En son uykudan kalkıldığından beri geçen zaman
Yaratıcılık	"Bir tahta parçası hangi farklı amaçlar için kullanılabilir?" sorusuna belli bir süre içinde verilen cevapların sayısı ve kalitesi

Bu kavram ve göstergeler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Psikoloji incelediği kavramı çeşitli parametreler belirleyerek sayısallaştırır.

B) Psikoloji, kavramları sayıya dökerek daha yüksek bir hassasiyetle tasvir edebilir.

C) Psikoloji, insanları iç dünyaları ile davranışlarına dair teste tabi tutar.

D) Psikolojinin incelediği kavramların mutlak bir fiziksel tanımları yoktur.

E) Psikolojinin kavramlarının soyutluktan kurtulması imkânsızdır.

17. Korelasyon, iki dizi puan ya da ölçüm arasındaki karşılıklı ilişkidir. İki değişkenden birinin değeri arttıkça diğerinin de artıyorsa, bu durum pozitif bir ilişkiyi gösterir. İki değişkenden birinin değeri arttıkça diğerinin değeri azalıyorsa bu durum negatif bir ilişkiyi gösterir.

Buna göre negatif ya da pozitif bir ilişkinin olmadığı seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

A) girişkenlik – arkadaş sayısı

B) dikkat – hata oranı

C) aşırı kiloluluk – egemen olmak

D) kendine güvensizlik – başarı

E) tekrar sayısı – öğrenme

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

18. Aşağıda insanlar üzerinde yapılan araştırmalarda uyulması gereken etik ilkeler ile bu ilkeleri örnekleyen bir olay sırasıyla verilmiştir.

Etik ilkeler

I. Araştırmada ses ya da görüntü kaydı yapılacaksa önce araştırmaya katılan kişilerden izin alınmalıdır.

II. Yeteri kadar veri toplamadan genel yargılarda bulunmaktan kaçınılmalıdır.

III. Araştırmalarda elde edilen istatistiksel veriler değiştirilmemelidir.

IV. Katılımcılara araştırmanın özellikleri, yapılış şekli ve sonuçları ile ilgili her aşamada bilgi verilmelidir.

V. Araştırma sürecinin katılımcılara fiziksel ya da ruhsal zarar verebileceği durumlarda bu zararı en aza indirmek için çaba sarf edilmelidir. Araştırmalar katılımcıların en az riske girecekleri biçimde düzenlenmelidir.

VI. Gönüllü katılımcılar istedikleri zaman araştırmadan çekilebilmelidir.

VII. Deneye katılanların "özel hayatın gizliliği" hakkı korunmalıdır.

ÖRNEK OLAY

Konuşma ve dil terapisi için bir merkeze giden Hale'nin terapisti yapmış olduğu bilimsel araştırma için Hale'ye kendisine yardımcı olup olamayacağını sorar. Hale de kendisine yardımcı olmak istediğini bildirir. Terapist Hale'ye araştırmanın özelliklerini anlatır, araştırmaya başlamadan önce, araştırma devam ederken ve araştırmanın sonunda beşer sayfalık soruları cevaplamasını isteyeceğini bildirir. Bu süreçte bilgilerin kesinlikle gizli kalacağını, verilen cevapların kesinlikle değiştirilmeyeceğini söyler. Araştırma devam ederken Hale, bazen sorular çok zamanını aldığı için zorlanmıştır ve sürecin uzamasından sıkılmış olduğu hâlde terapistinin isteği üzerine araştırma için katılımcı olmaya devam etmiştir.

Bu örnek olayda yukarıdaki etik ilkelerden hangilerine kesinlikle uyulmamıştır?

A) I ve II. B) II ve IV. C) III ve V. D) V ve VI. E) VI ve VII.

19. Davranışsal yaklaşım, uyarıcı-davranış psikolojisi olarak bilinir. Uyarıcının cinsi, şiddeti ve tekrarı ile davranışın türü, kuvveti ve frekansı arasındaki ilişkiyi inceler.

Buna göre kişinin bir bardak suya uzanma davranışına ilişkin;

I. Davranış insanın içinde yer alan fizyolojik, nörolojik süreçlerden kaynaklanır.
II. Davranışın kazanılmasında dışsal faktörler etkilidir.
III. Davranış çevredeki uyarıcı koşullarla ortaya çıkar.

yargılarından hangileri davranışsal yaklaşımın görüşü olabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

20. Psikologlar uzmanlık alanlarına göre, insan yaşamında ortaya çıkan psikolojik problemlerin sebepleri hakkında çeşitli açıklamalarda bulunurlar. Bir psikolojik problem olan depresyonun nedeni ile ilgili bazı açıklama örnekleri aşağıdaki verilmiştir:

Çözümleme Düzeyleri	Açıklama Örnekleri
Moleküler/nörolojik düzey	Bireylerin genetik yapıları veya hormonal düzeyleri onları depresyona yatkın hale getirebilir.
Zihinsel düzey	Negatif düşünceler depresyona yol açabilir.
İkili ilişkiler düzeyi	Başarısız aile ilişkileri depresyona yol açabilir.
Sosyal düzey	Bireyin sosyal gruplar tarafından dışlanması depresyona yol açabilir.
Kültürel düzey	Bireyin içinde yaşadığı toplum, sosyal desteğin az olduğu bir toplum ise depresyona girme olasılığı artabilir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Zihinsel anlamda negatif düşünceler her zaman depresyona yol açar.
B) Psikolojik problemin açıklanmasında birey ve çevre etkileşimi en temel açıklama şeklidir.
C) Bireyin genetik yapısı, yaşadığı psikolojik problemlerin çoğu zaman nedeni olmaktadır.
D) Psikolojik problemler tek bir düzeyde açıklanamayacağından, en doğru açıklama birden fazla çözümleme düzeyinin kullanılması ile gerçekleşebilir.
E) Bireyler genellikle arkadaş veya iş gruplarından dışlandıklarında depresyon durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

21. Psikolog Peker Bey ile görüşme seanslarına bir süredir devam eden Şirin Hanım son zamanlarda uyumak üzereyken uyku ile uyanıklık arasında bir durumda üzerine bir ağırlık çöktüğünü, hareket edemediğini, nefessiz kaldığını belirtir. Psikoloğundan kendisine bu hâli yaşatan nesne ya da kişinin ne olduğunu söylemesini ister. Şirin Hanım, Peker Bey'e "Eğer bana bu kişi ya da nesnenin ne olduğunu ve benden nasıl uzaklaşacağını söyleyemeyecekseniz siz iyi bir psikolog değilsiniz." diyerek yakınır. Psikolojinin sınırlarını aşan bu tür beklentiler psikologları oldukça zorlamaktadır.

Bu olayda Şirin Hanım'ın psikoloji biliminden beklentisinin temelinde bulunan yanlış yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem yoluyla sınanabilir ve yanlışlanabilir önermeler üzerinde durur.
B) İncelemelerini ön yargılardan uzak olarak oluşturur.
C) İnceleme alanı sınırsızdır.
D) Somut ve istatistiksel veriler sunar.
E) Ele alınan problem bilimsel ölçütlerle tanımlanabilir.

22. Sosyo-kültürel bakış açısı "Aynı davranışın nedeni ve sonucu, kültürden kültüre değişebilir." savından hareket eder. Bu bakışa göre örneğin, Freud'un psikodinamik teorilerinin birçok yönü, Freud'un Viyana'sı dışındaki kültürlere uymuyor olabilir. Freud'un baba odaklı teorilerine, Yeni Gine'deki Trobriand ailelerindeki otorite sahibi anneler gösterilerek karşı çıkılabilir. Bu nedenle sosyo-kültürel bakış açısı ile psikodinamik bakış açısının ortaya koyduğu evrensel yargıların yanlış olduğu ileri sürülebilir. Sosyo-kültürel bakış açısı, insan deneyiminin çeşitlilik ve zengin kültürünü yok sayan genellemelere devamlı olarak karşı çıkar.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi sosyo-kültürel bakışa ait olamaz?

A) İnsanların dünya hakkındaki algıları kültür tarafından etkilenir mi?
B) Kültür çocuğun yetiştirilmesinde nasıl bir etkendir?
C) Kültürel değişme yaşanmasının nedeni nedir?
D) Kültür kişinin kendi hakkındaki farkındalığını nasıl etkiler?
E) Kültür bireyin belli davranışları göstermesinde rol oynar mı?

23. Psikoloji, araştırmalarında iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla deney ve kontrol grupları oluşturur. Bağımsız değişkenin uygulandığı gruba deney grubu, bağımsız değişkenin sabit tutulduğu gruba kontrol grubu denir.

Araştırma

Uykusuzluğun akıl yürütme ve problem çözme üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırmacı, her bakımdan birbirine denk iki grup oluşturuyor. Bir grubu 36 saat uykusuz bırakırken, diğer grup normal uykusunu alıyor. Daha sonra araştırmacı her iki gruptan, akıl yürütme ve problem çözme ile ilgili belirli testler çözmelerini istiyor. Sonuçta uykusuz olan grubun daha başarısız olduğunu gözlemliyor.

Buna göre araştırmanın bağımsız ve bağımlı değişkeni sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl yürütme ve problem çözme - uykusuzluk
B) Başarısızlık - akıl yürütme ve problem çözme
C) Uykusuzluk - başarısızlık
D) Normal uyku - başarısızlık
E) Uykusuzluk - akıl yürütme ve problem çözme

24. Psikoloji, "psyche" ve "logos" kavramlarının bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Psyche "ruh", logos ise "bilgi" demektir. Günümüzde modern psikolojinin konusu "ruh bilgisi" değil, davranıştır. Aristoteles (MÖ 384-322) tarafından ilk kez "ruh bilgisi" anlamıyla kullanılan psikoloji, uzun yıllar felsefenin bünyesinde yer almıştır. Psikoloji 19. yüzyılda ruh bilimi algısını, "davranış bilimi" olarak değiştirmiş ve bağımsız bir bilim dalı hâline gelmiştir.

Bu parçadan hareketle;

I. Psikoloji ruhu inceleyen bir bilim dalıdır.
II. Psikolojinin kurucusu Aristoteles'tir.
III. Psikoloji, felsefenin içinden çıkmış bir bilim dalıdır.
IV. Psikoloji davranışları inceleyerek bilimsel bir etkinlik olmuştur.
V. Psikoloji bilimsel bir etkinlik olarak yapılması milattan öncelere dayanmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II. B) I ve III. C) III ve IV. D) I, II. ve IV. E) II, III ve V.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

25. Rehber öğretmen Özlem Hanım'ın çalıştığı okulda şimdiye kadar herhangi bir kavga olayı yaşanmamıştır. Bundan sonra da böyle bir durumun yaşanmaması için Özlem Hanım, öğrencilerine problem tarama testini uygulayarak kavga edecek potansiyele sahip olan öğrencileri tespit etmek ve bu istenmeyen durumu yaşanmadan önlemek istemektedir. Bu çalışmayı yaptıktan sonra Özlem Hanım'ın görüştüğü öğrencilerde kavga davranışının ortaya çıkmadığı gözlemlenmiştir.

Özlem Hanım'ın bu çalışması ile psikolojinin amaçlarından;

I. insan davranışlarının anlaşılması ve açıklanması,

II. insan davranışlarının tanımlanması,

III. insan davranışlarının tahmin edilmesi,

IV. insan davranışlarının kontrol altına alınması

hangilerine hizmet ettiği söylenebilir?

A) Yalnız IV. B) I ve II. C) II ve III.
D) III ve IV. E) I, III ve IV.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü